

Muistelmia karjalaisen merkkinaisen elämästä.

Suuren Karjalan ystävän ja kuvaajan I. K. Inhan v. 1894 ottama kuva nuoresta Senja-tyttärestä, jonka kotona Jyväskylästä Inha vietti pitkät rattaot ja työntäyteiset viikot. Kuvassa Senja (oikealla) yhdessä kasvikumppalinsa Okahvien keralla »uraa» kisaamassa.

Viime vuoden elokuun 14 päivänä kuoli Senja Sirkeinen, eräs vienankarjalainen suuren perheen äiti.

Hän oli syntynyt Jyväskylän kylässä 24. 1. 1871 kuulussa Romanaisen talossa.

Solmittuaan avioliiton Paavo Sirkeisen (Homan Puovilan) kanssa tuli hän uuteen kotiinsa, Luvajärvelle v. 1896. Karjalaisten naisten osana olla kodin hengettärenä ja sen keskeisen henkilön vaativana osana, sai Senja Sirkeinenkin kannettavakseen.

Niistä velvoituksista ei hän pyrkinytkään tinkimään, vaan antautui kokonaan kodilleen ja perheensä vaalintaan. Kun kodin vanhempi haltija, Senjan anoppi muutamien yhdessäolo-vuosien jälkeen kastatutti itsensä vanhauskoisten lahkoon ja siirtyi heidän — »starovierojen» — Koljaan asumaankin, niin sai nuori Senja emäntä tällöin hartaasti toivomansa ja odottamansa talon haltiaattaren hänelle kuuluvat oikeudet. Tuota vilpittömiä karjalaisten nuorikkojen iloa ja riemua tuskin Senjakaan salasi vapautuessaan »Muamo-Akan» ylivallasta ja holhouksesta. Näkyvin ulkonainen ilon ilmaus ja oman suunnan otto kotinsa hoidossa oli Senjalta: lattioiden, ovien, ikkunoiden ja huonekalujen omakätinen maalaus sekä huonekasvien, ruukukukkien kasvatusta, jotka molemmat lienevät olleet hänen ottamiaan uutuuksia Luvajärven kylässä.

Pientä sekatarvarakauppaa ja metsänvartijan (objesikan) tointa hoitavalta mieheltään, Paavo Sirkeiseltä, vaati ahkera kalastus paljon aikaa, joten Senjan kodin huolet vuosien mittaan

lisääntymistään lisääntyivät, varsinkin kun lasten lukukin nousi yhdeksään. Kun hän lisäksi monien muiden karjalaisten naisten tavoin itse neuloi, ompeli ja kutoi suuren perheensä vaate-tuksen, niin voi arvata, ettei emännältä jäänyt liikaa aikaa kyläilyn harrastamiseen.

Vain kolme eri kertaa hän ehti koko miehellä olonsa aikana tehdä yli 100 km. pituisen matkan Jyväskylästä, entiseen syntymäkotiinsa.

Karjalan kohtalon vuosina 1922 täytyi Senjan jättää rakas kotinsa ja kotikylänsä Luvajärvi kaikinensa.

Helmikuun pakkasöiden aikana tapahtui Sirkeisen perheenkin siirtyminen rajan yli. Se oli kuin myöhästyneiden muuttolintujen lentoa yli talvisten kinosten erämaantaipalien poikki.

Tämänkin karjalaisen äidin ja perheen otti Suomi syliinsä rakkaana sukulaisenaan. Senjan äiti, omaa sukuaan Hauru, olikin syntyisin Oulusta.

Koti-ikävänsä ja kaipuuta rakkaaseen Karjalaan koetti Senja haihduttaa täällä uhratulla edelleen lastensa hyväksi ja uutta kotinurkkausta vähitellen kunnostaen ja siihen kortensa kantaen. Hänestä tuli heimokirjallisuuden ystävä. Vanhuuden vuosinaan olivatkin hänen käsiensä ulottuvilla aina karjalaisaiheet julkaisut. Jo »Toukomiestä» ja »Viena-Aunusta» hän luki ja sekä niistä että Karjalan Heimosta leikkasi tuttaviansa kuvia ja kirjoitteli lehtien reunoihin omia muistiinpanojaan.

Rakkaimpia teoksia oli hänellä I. K. Inhan itsensä jo Luvajärvelle lähettämä: »Kalevalan

Laulumailta.» Kirjailija Inha mainitseekin tuossa teoksessaan useasti Senjan nimen, kuvaillee häntä sekä käyntejään molemmissa Senjan kodeissa. Samoin hän säilytti ja luki mitä monituiset kerrat A. V. Ervastin teosta: »Muis-telmia matkalta Venäjän Karjalassa» sekä Kreivi Louis Sparren: »Kalevalan kansaa katsomassa». Tutkimusmatkailija, tohtori Sakari Pälsi oli viimeisiä suuria vierailijoita, joka kävi hänen kodissaan Luvajärvellä. Hänenkin teoksensa: »Karjalan talviteillä» kuuluu Senjan omiin.

Näiden »suurien vieraiden» matkat Karjalassa ja Senjan kodeissa käymiset ja heihin tutustu-minen avasikin tien Sonjalle suomalaisen hei-mokirjallisuuteen.

Hienoisella ylpeydellä hän kertoili lapsilleen ja piti ilon aiheenaan sitäkin, kun Elias Lönn-rot oli aikoinaan Karjalaan ulottamallaan ru-nonkeruumatkoillaan käynyt ja yöpynyt sekä Jyväskylähdessä Romonaisen talossa, että Luvajärvellä Homan talossa, josta tuli sitten Senjan koti.

Senja Sirkeisen työntäytteen elämä saavutti täyden mitan: 25 vuotta syntymäkodissa Jyvä-lähdessä. 26 vuotta omassa perhekodissa Luvajärvellä ja 27 vuotta uusissa olosuhteissa, loppu-iällänsä lastensa kodeissa. Koetelluin ja kypsyte-tyn ihmisen hartaista rukouksista viimeinen oli.

»Kun Jumalani ottaisit pois minut väkyöstäh (voimiltani)», toteutui. Lapset ja lasten lapset kätkivät hänen maallisen tomunsa Lempäälän kirkkomaan multiin, miehensä haudan ääreen.

Elias Kiekkii.

Seuramme ja lehtemme karjalaisten lukijain puolesta esitämme parhaat kiitokset allamainituille henkilöille ja toimimille heidän lahjoituksistaan, jolla lehtemme joulunumero voitiin jakaa varatto-mille itäkarjalaisille maksuttomasti:

Ville Mattinen Oy,
Lassila & Tikanoja Oy,
Helsingin Kutomo ja Kravatti Oy,
Mitro Oy,
Saikkonen Oy,
Kauppa Oy,
I. Marttinen,
Tarma Oy,
Rovamo Oy,
Tiilikainen & Seppänen Oy,
P. Mattinen,
Teppo Lampi,
V. V. Mikkola,
Wärtz Oy,
P. Värtsi Oy,
J. Froloff,
Kupittaa Savi Oy,
Kouta Oy.
F. Porokoski,
V. J. Arhippainen, ja
J. Arhippainen.

Kädet

Nuo kädet kehrää, kutovat,
nuo lempeät ja ankarat;
nuo sormet näkymättömät
ja kuitenkin niin näkyvät.

Ne solmii unta unestaan
ja langan lankaan aikanaan,
ne kohtaloista ihmisten
takovat renkaan kultaisen.

Ne kädet lauttaa kiidättää
elämän virtaa läikkyyvää,
elämän väylää avaraa,
elämän uomaa kapeaa.

Ne kädet pitää kourassaan
vihaa ja rakkautta maan.
Elämän suurta puutarhaa
ne kädet kaivaa, kasvattaa.

Ne kädet kylvää vihreää,
punaista kylvää, kellervää
ja valkoista ja hämyistä.
On värikartta elämä.

Hamasta alkuajasta
ne kantavat työasetta.
työn kunniaa kaiuttain
soi laulu päivän tulevain.

Antero Rajanto.

Akateemikko
Y. H. Toivonen
täytti viime kuun 19 pnä
60 vuotta.

Aksel Gallen-Kallelan
oma kuva. Etsaus v:ltä 1897.

Helsingin yleisen historian profess. Arvi
Korhonen täytti viime tammikuun 9
pnä 60-vuotta.